

**การบริหารงานกิจการนักเรียนตามหลักสี่ทศวรรษ 4 ในโรงเรียนมัธยมศึกษา อำเภอมหาชนะชัย
จังหวัดยโสธร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 28**

**An Administration of Student Affairs Based on the Four Principles of
Kindly Treatment in Secondary Schools in Maha Chanachai District,
Yasothon Province under the Secondary Educational Service**

Area Office 28

ศตวรรษ กฤษณา¹, กฤตยากร ลดาวัลย์² และวิมลพร สุวรรณแสนทวี³

Sattawat Kritsana¹, Kittayakorn Ladawan² and Vimonporn Suwansaenthavee³

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด^{1,2,3}

Mahamakut Buddhist University Roi Et Campus^{1,2,3}

Email : lang0621413701@gmail.com

บทคัดย่อ

บทความนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาสภาพการบริหารงานกิจการนักเรียนตามหลักสี่ทศวรรษ 4 ในโรงเรียนมัธยมศึกษา อำเภอมหาชนะชัย จังหวัดยโสธร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 28 2) เพื่อเปรียบเทียบการบริหารงานกิจการนักเรียนตามหลักสี่ทศวรรษ 4 ในโรงเรียนมัธยมศึกษา อำเภอมหาชนะชัย จังหวัดยโสธร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 28 จำแนกตามเพศ อายุ ตำแหน่ง และประสบการณ์การทำงาน 3) เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะการบริหารงานกิจการนักเรียนตามหลักสี่ทศวรรษ 4 ในโรงเรียนมัธยมศึกษา อำเภอมหาชนะชัย จังหวัดยโสธร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 28 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ ผู้อำนวยการ รองผู้อำนวยการ คณะกรรมการบริหาร และครูผู้สอน จำนวน 90 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ สถิติที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูลได้แก่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่าที (t-test) และการทดสอบความแปรปรวนทางเดียว (F-test)

ผลการวิจัยพบว่า 1) สภาพการบริหารงานกิจการนักเรียนตามหลักสี่ทศวรรษ 4 ในโรงเรียนมัธยมศึกษา อำเภอมหาชนะชัย จังหวัดยโสธร โดยรวมอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับจากด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดไปต่ำสุด ได้แก่ ด้านการวางแผนงานกิจการนักเรียน ด้านการส่งเสริมพัฒนาให้นักเรียนมีวินัย คุณธรรม จริยธรรม ด้านการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ด้านการประเมินผลการดำเนินงานกิจการนักเรียน ด้านการดำเนินการส่งเสริมประชาธิปไตย ในโรงเรียน และด้านการบริหารกิจการนักเรียน

2)การเปรียบเทียบระดับความคิดเห็นสภาพการบริหารงานกิจการนักเรียนตามหลักสังคหวัตถุ 4 ในโรงเรียนมัธยมศึกษา อำเภอมหาชนะชัย จังหวัดยโสธร จำแนกตามเพศและประสบการณ์การทำงาน ไม่แตกต่างกัน ส่วนจำแนกตามตำแหน่งแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และจำแนกตามระดับอายุ ด้านการบริหารกิจการนักเรียน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ด้านอื่นๆ ไม่แตกต่างกัน3)ข้อเสนอแนะการบริหารงานกิจการนักเรียนตามหลักสังคหวัตถุ 4 ในโรงเรียนมัธยมศึกษา อำเภอมหาชนะชัย จังหวัดยโสธร ควรจัดทำข้อมูลและจัดทำแผนงานกิจการนักเรียนเป็นรายลักษณะอักษร แต่งตั้งผู้รับผิดชอบในการปฏิบัติตามแผนประสานงานอย่างต่อเนื่องประเมินและติดตามผลการปฏิบัติทำ คู่มือนักเรียนส่งเสริมพัฒนาความประพฤติและระเบียบวินัยเป็นประจำและต่อเนื่องรับฟังความคิดเห็นของนักเรียน ประเมินผลงานกิจการนักเรียนโดยมีหลักฐานตรวจสอบได้

คำสำคัญ : การบริหารงานกิจการนักเรียน; หลักสังคหวัตถุ 4; โรงเรียนมัธยมศึกษา

ABSTRACT

The objectives of the research article were 1) to study condition of the management of student affairs based on the Four Principles of Kindly Treatment (Sungkhahawatthu 4) in Secondary schools in Mahachanachai District, Yasothon Province, under Secondary Educational Service Area Office 28 2) to compare the management of student affairs based on the Four Principles of Kindly Treatment (Sungkhahawattu 4) in Secondary schools in Mahachanachai District, Yasothon Province, under Secondary Educational Service Area Office 28, divided by gender, age, position and work experience 3) to study recommendations for the management of student affairs based on the Four Principles of Kindly Treatment (Sungkhahawattu 4) in Secondary schools in Mahachanachai District, Yasothon Province, under Secondary Educational Service Area Office 28, the samples used in the research were from School Directors, Deputy Directors, The Executive Committee and Teachers, 90 people. The statistics used in data analysis comprised percentage, frequency, mean, standard deviation, t-test (Independent samples) and F-test (One way ANOVA).

The research results showed that: 1.The condition of student affairs administration according to the Four Principles of Kindly Treatment (Sungkhahawatthu 4) in Secondary schools in Mahachanachai District, Yasothon Province, under Secondary Educational

Service Area Office 28, overall was at a high level, ranked the aspects with the highest average to the lowest, namely , planning student affairs in promoting and developing students to have discipline, morality, operating ethics, student care system, in the evaluation of student affairs, the promotion of democracy n schools and in the administration of student affairs. 2. Comparison of opinion levels of student affairs administration according to the Four Principles of Kindly Treatment (Sungkhahawatthu 4) in Secondary schools in Mahachanachai District, Yasothon Province, under Secondary Educational Service Area Office 28, classified by gender and work experience was the same. According to the position, the difference was statistically significant at the level 0.5 and classified by age in student affairs administration were statistically significant at the level 0.5. Other aspects were not different.3. Suggestion for the administration of student affairs according to the Four Principles of Kindly Treatment (Sungkhahawattu4) in Secondary schools in Mahachanachai District, Yasothon Province, under Secondary Educational Service Area Office 28, should prepare information and prepare a written student affairs plan, appoint a person responsible for the implementation od the plan. Implement the performance appraisal plan , coordinate with various departments within the school such as parent networks, Youth department responsible, continuous coordination, evaluate and monitor of performance. Student handbooks should be developed on the rules, School regulation. Organize regular and ongoing behavioral and disciplinary promotion activities. A written implementation Committee should be established in writing. Students’ opinions should be assessed. Student affairs should be evaluated with evidence to be verified.

Keywords : Student Affairs Administration; Four Principles of Kindly Treatment (Sungkhahawattu4); Secondary School

1. ความสำคัญและที่มาของปัญหาที่ทำการวิจัย

การปฏิรูปการศึกษาได้ให้ความสำคัญกับการดำเนินการ 5 ด้าน คือ การปฏิรูประบบการศึกษา ทั้งในระบบ นอกกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย การปฏิรูปการเรียนรู้ การปฏิรูประบบการบริหาร และการจัดการศึกษา การปฏิรูปครู คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษา และการปฏิรูประบบทรัพยากร และการลงทุนเพื่อการศึกษา การปฏิรูปการศึกษาดำเนินการในโรงเรียนมาระยะหนึ่ง มีความหลากหลาย

ทั้งด้านมาตรฐานและคุณภาพ โรงเรียนที่มีคุณภาพสูงมักจะอยู่ในเมืองหลวงหรือเมืองใหญ่ๆ ส่วนโรงเรียนในชนบทมีจำนวนมาก ห่างไกลมีความขาดแคลนในทุกๆ ด้าน ส่งผลให้การปฏิรูปการศึกษาเป็นไปอย่างเชื่องช้า เด็กและเยาวชนที่มาจากครอบครัวที่มีฐานะทางเศรษฐกิจดีและอยู่ในเมือง มีโอกาสได้เข้าเรียนในโรงเรียนดีมีคุณภาพ มากกว่าเด็กที่มาจากครอบครัวยากจน และอาศัยอยู่ในชนบทสภาพดังกล่าว เป็นอุปสรรคต่อการสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้และระบบเศรษฐกิจ ฐานความรู้ ก่อให้เกิดช่องว่างทางสังคม (สำนักงานปฏิรูปการศึกษา, 2545)

องค์ประกอบสำคัญของการบริหารงานกิจการนักเรียน คือ คน และงาน งานเป็นภารกิจที่จะต้องดำเนินการให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผล แต่ต้องอาศัยคนที่มีความรู้ความสามารถเหมาะสมเพียงพอในการปฏิบัติงานหน้าที่ต่างๆ งานที่ดำเนินการจำเป็นต้องมีการกำหนดวัตถุประสงค์เป้าหมาย และจัดระบบงานการวางแผนการควบคุม กำกับติดตามและประเมินผล ซึ่งรวมเรียกว่า “การบริหาร” สำหรับ “คน” จำเป็นต้องดำเนินการพัฒนานักเรียนให้สอดคล้องพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 และ (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553 เพื่อให้ภารกิจของหน่วยงานหรือองค์กรประสบผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ส่วนประกอบนี้เรียกว่า “การบริหารงานกิจการนักเรียน” ซึ่งกล่าวได้ว่าการบริหารงานทรัพยากรมนุษย์ที่เกี่ยวข้องกับนักเรียน พัฒนานักเรียนตามศักยภาพ เป็นกระบวนการที่ผู้บริหารใช้ศิลปะและกลยุทธ์ดำเนินการกิจกรรมเพื่อเสริมสร้างทักษะชีวิตให้กับนักเรียน พัฒนานักเรียนตามความถนัดศักยภาพผู้เรียน ตลอดจน ส่งเสริมนักเรียนที่มีความสามารถพิเศษ ให้มีความเป็นเลิศด้านต่างๆ โดยมุ่งเน้นการจัดการศึกษาในศตวรรษที่ 21 สู่มาตรฐานสากล ประกอบกับการบูรณาการศาสตร์พระราชชาในการจัดการเรียนการสอน จัดห้องเรียนให้เป็นห้องเรียนคุณภาพ จัดสภาพแวดล้อมให้เหมาะแก่การเรียนรู้ มีจัดการเรียนรู้ที่หลากหลาย มีการบูรณาการในการจัดการเรียนการสอนในกิจกรรมเพื่อเสริมทักษะชีวิตให้กับนักเรียน การส่งเสริมให้นักเรียนให้มีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมของโรงเรียน ส่งเสริมกิจกรรมเกี่ยวกับประชาธิปไตยในสถานศึกษา กิจกรรมเพื่อส่งเสริมความมีวินัยของนักเรียน ที่สอดคล้องกับคุณลักษณะอันพึงประสงค์ 8 ประการ ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551 ประกอบด้วย 1)รักชาติ ศาสน์ กษัตริย์ 2)ซื่อสัตย์สุจริต 3)มีวินัย 4)ใฝ่เรียนรู้ 5)อยู่อย่างพอเพียง 6)มุ่งมั่นในการทำงาน 7)รักความเป็นไทย 8)มีจิตสาธารณะสืบสานประเพณี และให้นักเรียนได้แสดงออกถึงความสามารถ ความถนัดของนักเรียนเอง โดยมุ่งเน้นพัฒนาผู้เรียนให้เต็มศักยภาพ มีการประสานความร่วมมือจากหน่วยงานภายนอกเพื่อพัฒนาคุณภาพของนักเรียน จัดระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ยกย่องเชิดชูเกียรติให้กับนักเรียน ที่ความเก่งความดี มอบเกียรติบัตรนักเรียนที่สร้างชื่อเสียงให้กับโรงเรียนด้านต่างๆ เช่น ด้านดนตรี ด้านกีฬา เพื่อเป็นขวัญกำลังใจให้กับนักเรียนในการทำความดีต่อไป (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 28, 2562)

การบริหารตามกรอบมาตรฐานการปฏิบัติงานโรงเรียนมัธยมศึกษา พ.ศ. 2552 (ฉบับปรับปรุง 2560) นโยบายและจุดเน้นของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 28 ที่สอดคล้องกับยุทธศาสตร์

และจุดเน้นของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน และกระทรวงศึกษาธิการ ได้แบ่งการบริหาร เป็น การประเมินการดำเนินงานของสถานศึกษาตามขอบข่ายและภารกิจการบริหารโรงเรียน ได้แก่ การบริหารวิชาการ การบริหารงบประมาณ การบริหารงานบุคคล และการบริหารทั่วไป จำนวน 88 รายการ ประกอบด้วยเรื่องต่างๆ ดังนี้ (1)งานแผนงานและการประกันคุณภาพ ประกอบด้วย 6 ภารกิจ 6 รายการ (2)งานวิชาการ ประกอบด้วย 7 ภารกิจ 26 รายการ (3)งานกิจการนักเรียน ประกอบด้วย 6 ภารกิจ 13 รายการ (4)งานบุคคล ประกอบด้วย 2 ภารกิจ 5 รายการ (5)งานธุรการ ประกอบด้วย 4 ภารกิจ 8 รายการ (6)งานการเงินและพัสดุ ประกอบด้วย 4 ภารกิจ 13 รายการ (7)งานบริการอาคารสถานที่และสภาพแวดล้อม ประกอบด้วย 10 ภารกิจ 12 รายการ (8)งานชุมชนและภาคีเครือข่าย ประกอบด้วย 5 ภารกิจ 5 รายการ

โรงเรียนมหาชนะชัยวิทยาคม และโรงเรียนตระกูลประเทืองวิทยาคม เป็นหน่วยงานสถานศึกษา ที่อยู่ภายใต้การกำกับดูแลของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 28 สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ รับผิดชอบการจัดการการศึกษา ขั้นพื้นฐานระดับมัธยมศึกษา ของพื้นที่บริการในอำเภอมหาชนะชัย จังหวัดยโสธร โดยโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 28 (จังหวัดศรีสะเกษ และจังหวัดยโสธร) รวมทั้งสิ้น จำนวน 83 โรงเรียน (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 28, 2563)

จากเหตุผลดังกล่าว งานกิจการนักเรียนเป็นส่วนหนึ่งในการดำเนินงานตามขอบข่ายสถานศึกษา ที่สอดคล้องกับยุทธศาสตร์และจุดเน้นของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ มีการดำเนินการที่เกี่ยวกับหลายฝ่าย ผู้วิจัยจึงมีความสนใจเกี่ยวกับการบริหารงานกิจการนักเรียน ตามหลักสังคหวัตถุ 4 ในโรงเรียนมัธยมศึกษา อำเภอมหาชนะชัย จังหวัดยโสธร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 28 เพื่อเป็นการพัฒนางานที่สอดคล้องกับคุณธรรมจริยธรรม สู่เป้าหมาย ในการพัฒนางาน บูรณาการโดยยึดหลักธรรม สังคหวัตถุ 4 ประกอบด้วย ทาน ปิยวาจา อตถจริยา และ สมานัตตา เป็นหลักธรรมที่เป็นเครื่องยึดเหนี่ยวน้ำใจของผู้อื่น ผูกไมตรี เอื้อเฟื้อ เกื้อกูล หรือเป็นหลักการ สงเคราะห์ซึ่งกันและกัน เป็นหลักธรรมในการครองใจคน บูรณาการการพัฒนาด้านการบริหารงานกิจการนักเรียน เพื่อให้การเกิดปัญหาและอุปสรรคในการทำงานและการประสานงานให้น้อยลงหรือหมดไป เกิดความสัมพันธ์อันดีระหว่าง บ้าน วัด โรงเรียน และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการพัฒนาเยาวชน อีกทั้งยังได้นำข้อมูลเพื่อนำไปปรับปรุงการปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงานกิจการนักเรียน ให้เกิด ประสิทธิภาพและประสิทธิผลต่อไป

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

2.1 เพื่อศึกษาสภาพการบริหารงานกิจการนักเรียนตามหลักสังคหวัตถุ 4 ในโรงเรียนมัธยมศึกษา อำเภอมหาชนะชัย จังหวัดยโสธร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 28

2.2 เพื่อเปรียบเทียบการบริหารงานกิจการนักเรียนตามหลัก สังกศวัตตฤ 4 ในโรงเรียนมัธยมศึกษา อำเภอมหาชนะชัย จังหวัดยโสธร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 28 จำแนกตาม เพศ อายุ ตำแหน่ง และประสบการณ์การทำงาน

2.3 เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะการบริหารงานกิจการนักเรียนตามหลัก สังกศวัตตฤ 4 ในโรงเรียนมัธยมศึกษา อำเภอมหาชนะชัย จังหวัดยโสธร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 28

3. ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

3.1 ทำให้ทราบข้อมูลเกี่ยวกับสภาพการบริหารงานกิจการนักเรียนตามหลัก สังกศวัตตฤ 4 ในโรงเรียนมัธยมศึกษา อำเภอมหาชนะชัย จังหวัดยโสธร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 28

3.2 ทำให้ทราบข้อเสนอแนะการบริหารงานกิจการนักเรียนตามหลัก สังกศวัตตฤ 4 ในโรงเรียนมัธยมศึกษา อำเภอมหาชนะชัย จังหวัดยโสธร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 28

3.3 เป็นข้อมูลสารสนเทศสำหรับใช้ในการปรับปรุงการการบริหารงานกิจการนักเรียน ในโรงเรียนมัธยมศึกษา อำเภอมหาชนะชัย จังหวัดยโสธร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 28 ให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

4. วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การบริหารงานกิจการนักเรียนตามหลัก สังกศวัตตฤ 4 ในโรงเรียนมัธยมศึกษา อำเภอมหาชนะชัย จังหวัดยโสธร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 28 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ บุคลากรโรงเรียนมัธยมศึกษา อำเภอมหาชนะชัย จังหวัดยโสธร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 28 ได้แก่ ผู้อำนวยการ รองผู้อำนวยการ คณะกรรมการบริหาร และครูผู้สอน โรงเรียนมหาชนะชัยวิทยาคมและโรงเรียนตระกูลประเทืองวิทยาคม ซึ่งกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยจากตารางสำเร็จรูปของเครจซี่ มอร์แกน (Krejcie & Morgan, 1970) จำนวน 76 คน และเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive sampling) หรือ Judgement sampling (สำนักนโยบายและวิชาการสถิติ สำนักงานสถิติแห่งชาติ, 2552) เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ มีความเที่ยงตรงของเนื้อหา เท่ากับ 0.67-1.00 ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.89 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐาน ได้แก่ การทดสอบค่าที (t-test) และการทดสอบความแปรปรวนทางเดียว (F-test)

5. ผลการวิจัย

5.1 สภาพการบริหารงานกิจการนักเรียนตามหลักสังคหวัตถุ 4 ในโรงเรียนมัธยมศึกษา
 อำเภอมหาชนะชัย จังหวัดยโสธร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 28

ตารางที่ 1 แสดงค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) สภาพการบริหารงานกิจการนักเรียน
 ตามหลักสังคหวัตถุ 4 ในโรงเรียนมัธยมศึกษา อำเภอมหาชนะชัย จังหวัดยโสธร
 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 28 โดยรวมและรายด้าน

การบริหารงานกิจการนักเรียน ตามหลักสังคหวัตถุ 4	ระดับการปฏิบัติ			
	\bar{X}	S.D.	อันดับ	แปลผล
1) ด้านการวางแผนงานกิจการนักเรียน	4.12	0.59	1	มาก
2) ด้านการบริหารกิจการนักเรียน	3.65	0.72	6	มาก
3) ด้านการส่งเสริมพัฒนาให้นักเรียนมีวินัย คุณธรรม จริยธรรม	3.98	0.61	2	มาก
4) ด้านการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน	3.91	0.64	3	มาก
5) ด้านการดำเนินการส่งเสริมประชาธิปไตยในโรงเรียน	3.82	0.63	5	มาก
6) ด้านการประเมินผลการดำเนินงานกิจการนักเรียน	3.86	0.55	4	มาก
รวม	3.89	0.53	-	มาก

จากตารางที่ 1 พบว่า สภาพการบริหารงานกิจการนักเรียนตามหลักสังคหวัตถุ 4 ในโรงเรียน
 มัธยมศึกษา อำเภอมหาชนะชัย จังหวัดยโสธร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 28
 โดยรวมอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับจากด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดไปต่ำสุด ได้แก่ ด้านการวางแผนงานกิจการ
 นักเรียน ด้านการส่งเสริมพัฒนาให้ นักเรียนมีวินัย คุณธรรม จริยธรรม ด้านการดำเนินงานระบบดูแล
 ช่วยเหลือนักเรียน ด้านการประเมินผลการดำเนินงานกิจการนักเรียน ด้านการดำเนินการส่งเสริม
 ประชาธิปไตยในโรงเรียน และด้านการบริหารกิจการนักเรียน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านปรากฏดังนี้

1. ด้านการวางแผนงานกิจการนักเรียน โดยรวมอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับจากข้อที่มี
 ค่าเฉลี่ยสูงสุดไปต่ำสุด ได้แก่ มีการจัดทำแผนงานและโครงการเพื่อตอบสนองความต้องการของผู้มีส่วนได้
 ส่วนเสีย(ทาน) โรงเรียนมีการรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มบริหารงานต่างๆ ในการจัดทำคู่มือนักเรียน ครู และ
 ผู้ปกครอง(อรรถจริยา) มีการเผยแพร่ระเบียบข้อบังคับของกิจการนักเรียน(ปิยวาจา)โรงเรียนมีการรับฟัง
 ความคิดเห็นของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในการจัดทำระเบียบข้อบังคับต่างๆ (ปิยวาจา) และ นักเรียนสามารถ
 ปฏิบัติตนตามระเบียบข้อบังคับ ตามที่สถานศึกษากำหนด(สมานัตตตา)

2. ด้านการบริหารกิจการนักเรียน โดยรวมอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับจากข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดไปต่ำสุด ได้แก่ มีการประสานส่งเสริมและแก้ไขปัญหา นักเรียนในสถานศึกษาอย่างเป็นระบบ (อัตถจริยา) มีการจัดกิจกรรมที่หลากหลายและเป็นไปตามความต้องการของนักเรียน(ทาน) มีการกำหนดความรับผิดชอบและขอบข่ายการทำงานต่างๆ ในงานกิจการนักเรียน(สมานัตตดา) มีการประสานส่งเสริมและแก้ไขปัญหา นักเรียนกับหน่วยงานภายนอกสถานศึกษาอย่างต่อเนื่อง(สมานัตตดา) และมีการส่งเสริมและจัดกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อนักเรียน(อัตถจริยา)

3. ด้านการส่งเสริมพัฒนาให้นักเรียนมีวินัย คุณธรรม จริยธรรม โดยรวมอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับจากข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดไปต่ำสุด ได้แก่ มีการจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมการใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์ของนักเรียน(ทาน) มีการจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมต่อความรับผิดชอบต่อสังคม(จิตอาสา)(อัตถจริยา) มีการยกย่องให้กำลังใจแก่นักเรียนผู้ประพฤติดี(ทาน) มีการจัดกิจกรรมส่งเสริมด้านคุณธรรมจริยธรรมที่สอดคล้องกับคุณลักษณะอันพึงประสงค์ 8 ประการ(ทาน) และ มีการจัดกิจกรรมส่งเสริมพัฒนาความประพฤติและระเบียบวินัยของนักเรียน(ทาน)

4. ด้านการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยรวมอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับจากข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดไปต่ำสุด ได้แก่ มีการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล(ปิยวาจา) มีการคัดกรองนักเรียน และแบ่งกลุ่มนักเรียน(อัตถจริยา) มีการออกเยี่ยมบ้านนักเรียนโดยคุณครูที่ปรึกษา(ทาน) มีการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพนักเรียน(อัตถจริยา) มีการส่งต่อนักเรียนภายในและภายนอกสถานศึกษาในกรณีที่นักเรียนต้องการความช่วยเหลืออย่างต่อเนื่อง(สมานัตตดา) และมีการป้องกันและแก้ไขปัญหา นักเรียน(อัตถจริยา)

5. ด้านการดำเนินการส่งเสริมประชาธิปไตยในโรงเรียนโดยรวมอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับจากข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดไปต่ำสุด ได้แก่ โรงเรียนเป็นแบบอย่างในการส่งเสริมประชาธิปไตยในสถานศึกษาให้กับโรงเรียนอื่นๆ (สมานัตตดา) มีการรับฟังความคิดเห็นของนักเรียนและให้นักเรียนแสดงออกทางการเมืองอย่างเหมาะสม(ปิยวาจา) มีการจำลองรูปแบบการเลือกตั้งให้กับนักเรียน(ทาน) และมีการจัดบรรยากาศของประชาธิปไตยในสถานศึกษา(ทาน)

6. ด้านการประเมินผลการดำเนินงานกิจการนักเรียน โดยรวมอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับจากข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดไปต่ำสุด ได้แก่ มีการประเมินผลเชิงพัฒนาระหว่างดำเนินการเสมอ(สมานัตตดา) มีการนำข้อเสนอแนะไปปรับปรุงพัฒนาการดำเนินงานกิจการนักเรียน(สมานัตตดา) มีการพัฒนารูปแบบการประเมินผล ให้สอดคล้องกับบริบทของสถานศึกษา(สมานัตตดา) ความพึงพอใจภาพรวมในการบริหารงานกิจการนักเรียน (ทาน ปิยวาจา อัตถจริยา สมานัตตดา) และมีการประเมินผลและรายงานโครงการต่างๆ ในงานกิจการนักเรียน(สมานัตตดา)

5.2 การเปรียบเทียบระดับความคิดเห็นสภาพการบริหารงานกิจการนักเรียนตามหลักสังคหวัตถุ 4 ในโรงเรียนมัธยมศึกษา อำเภอมหาชนะชัย จังหวัดยโสธร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

มัธยมศึกษา เขต 28 จำแนกตามเพศและประสบการณ์การทำงานไม่แตกต่างกัน ส่วนจำแนกตามตำแหน่ง
แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และจำแนกตามระดับอายุ ด้านการบริหารกิจการ
นักเรียน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ด้านอื่นๆ ไม่แตกต่างกัน

5.3 ข้อเสนอแนะการบริหารงานกิจการนักเรียนตามหลักสังคหวัตถุ 4 ในโรงเรียนมัธยมศึกษา
อำเภอมหาชนะชัย จังหวัดยโสธร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 28 ควรจัดทำข้อมูล
และจัดทำแผนงานกิจการนักเรียนเป็นรายลักษณะอักษรแต่งตั้งผู้รับผิดชอบในการปฏิบัติตาม
แผนดำเนินงานตามแผนประเมินผลการดำเนินงานมีการกำหนดหน้าที่ความรับผิดชอบงานกิจการนักเรียน
ประสานงานกับหน่วยงานต่างๆ ภายในโรงเรียน เครือข่ายผู้ปกครอง หน่วยงานที่รับผิดชอบเกี่ยวกับ
เยาวชนมีการประสานงานอย่างต่อเนื่องประเมินและติดตามผลการปฏิบัติควรจัดทำคู่มือนักเรียนเกี่ยวกับ
กฎระเบียบของโรงเรียนจัดกิจกรรมส่งเสริมพัฒนาความประพฤติและระเบียบวินัยเป็นประจำและต่อเนื่อง
ประเมินผลการดำเนินงานและรายงานผลการส่งเสริมพัฒนาความประพฤติและระเบียบวินัยควรแต่งตั้ง
คณะกรรมการดำเนินงานเป็นลายลักษณ์อักษร มอบหมายให้ครูดูแลรับผิดชอบดำเนินการศึกษานักเรียน
เป็นรายบุคคลและครบทุกคน ประชุมชี้แจงครูเกี่ยวกับแนวปฏิบัติในการคัดกรองนักเรียน จัดทำข้อมูล
เกี่ยวกับนักเรียนที่มีปัญหาที่เป็นกลุ่มเสี่ยงและกลุ่มมีปัญหา จัดทำข้อมูลนักเรียนที่ควรได้รับการส่งเสริม
และพัฒนา จัดทำข้อมูลนักเรียนที่ควรได้รับการส่งต่อควรรับฟังความคิดเห็นของนักเรียน และให้นักเรียน
แสดงออกทางการเมือง ส่งเสริมประชาธิปไตยในสถานศึกษา ควรประเมินผลงานกิจการนักเรียนโดยมี
หลักฐานให้ตรวจสอบได้ประเมินผลในระดับหน่วยงานย่อยภายในโรงเรียนประเมินในรูปแบบของ
คณะกรรมการวิเคราะห์ผลการประเมินผลงานกิจการนักเรียนนำผลการวิเคราะห์ไปใช้ในการปรับปรุง
พัฒนาการดำเนินงานกิจการนักเรียน

6. อภิปรายผลการวิจัย

จากผลการวิจัยพบประเด็นที่น่าสนใจและนำมาอภิปรายผล ดังต่อไปนี้

6.1 สภาพการบริหารงานกิจการนักเรียนตามหลักสังคหวัตถุ 4 ในโรงเรียนมัธยมศึกษา
อำเภอมหาชนะชัย จังหวัดยโสธร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 28 โดยรวม
อยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า การบริหารเป็นการดำเนินงานและการปฏิบัติงานของกลุ่มบุคคล
โดยการใช้ศาสตร์และศิลป์ร่วมกันในการดำเนินกิจการ เพื่อให้การดำเนินงานมีประสิทธิภาพและบรรลุ
ตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ โดยอาศัยกระบวนการที่เกี่ยวกับการวางแผน การจัดองค์การ การนำ
การควบคุม และใช้ทรัพยากรทางการบริหารที่เป็นปัจจัยอย่างประหยัดและก่อให้เกิดประโยชน์สูงสุด
องค์กรทุกองค์กรจะประสบความสำเร็จได้จะต้องมีการบริหารงานที่ดี แม้ในองค์กรจะมีบุคคล งบประมาณ
วัสดุที่ดี แต่หากบริหารจัดการไม่ดีก็อาจทำให้องค์กรล้มเหลวได้ ดังนั้น ทักษะทางการบริหาร

มีความสำคัญต่อผู้บริหารในการดำเนินงานให้บรรลุเป้าหมายโดยผันแปรไปตามระดับชั้นขององค์กร ซึ่งงานกิจการนักเรียนเป็นการดำเนินงานกิจการและกิจกรรมต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับนักเรียนและเป็นกิจกรรมที่นอกเหนือจากการเรียนการสอนในห้องเรียนซึ่งจะส่งผลให้นักเรียนเป็นบุคคลที่มีความรู้ความสามารถมีความประพฤติที่ดีงาม มีระเบียบวินัยมีความคิดไตร่ตรองมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์แสวงหาความรู้อยู่เสมอ รู้จักนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ให้เกิดประโยชน์ มุ่งส่งเสริมเติมเต็มคุณภาพของผู้เรียนนอกเหนือจากการเรียนการสอนตามปกติและเป็นการเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้นำความรู้ความสามารถที่ได้ไปใช้จริง เป็นการถ่ายโยงการเรียนรู้สู่การปฏิบัติ สอดคล้องกับงานวิจัยของ ธนาภา ชมภูธัญ (2559) การบริหารงานกิจการนักเรียนโรงเรียนบ้านแม่จะเราสองแควสังกัดสำนักงานการศึกษา ประถมศึกษาตาก เขต 2 ผลการวิจัยพบว่า การบริหารงานกิจการนักเรียน โรงเรียนบ้านแม่จะเราสองแคว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 2 ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก

สำหรับด้านการวางแผนงานกิจการนักเรียนโดยรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าเป็นการร่วมมือของทุกๆ ฝ่ายในการดำเนินกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับนักเรียน นอกเหนือจากการจัดการเรียนการสอน โดยให้ชุมชน ภาศิเครือข่าย คณะกรรมการสถานศึกษา ตลอดจน นักเรียน คณะครูและบุคลากรทางการศึกษาได้มีส่วนร่วมในการวางแผนงานกิจการนักเรียน พัฒนานักเรียนด้านทักษะชีวิต ให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ ความต้องการของชุมชน และผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในโรงเรียน มีการจัดทำแผนงานและโครงการเพื่อตอบสนองความต้องการของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียโรงเรียนมีการรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มบริหารงานต่าง ๆ ในการจัดทำคู่มือนักเรียน ครู และผู้ปกครอง มีการเผยแพร่ระเบียบข้อบังคับของกิจการนักเรียนโรงเรียนมีการรับฟังความคิดเห็นของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในการจัดทำระเบียบข้อบังคับต่างๆ นักเรียนสามารถปฏิบัติตามระเบียบข้อบังคับ ตามที่สถานศึกษากำหนด สอดคล้องกับงานวิจัยของ ธนาภา ชมภูธัญ (2559) การบริหารงานกิจการนักเรียนโรงเรียนบ้านแม่จะเราสองแควสังกัดสำนักงานการศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 2 ผลการวิจัยพบว่า การบริหารงานกิจการนักเรียน โรงเรียนบ้านแม่จะเราสองแคว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 2 ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณารายด้านรายด้านพบว่ามีการปฏิบัติมากทุกด้าน ด้านที่มีการปฏิบัติสูงสุด คือ งานส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมนักเรียน รองลงมาคือ งานเสริมสร้างวินัยนักเรียน ส่วนด้านที่มีการปฏิบัติต่ำสุด คือ งานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน

6.2 การเปรียบเทียบระดับความคิดเห็นสภาพการบริหารงานกิจการนักเรียนตามหลักสังคหวัตถุ 4 ในโรงเรียนมัธยมศึกษา อำเภอมหาชนะชัย จังหวัดยโสธร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา เขต 28 จำแนกตามเพศและประสบการณ์การทำงานไม่แตกต่างกัน ส่วนจำแนกตามตำแหน่งและจำแนกตามระดับอายุ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าบุคลากรโรงเรียนมัศึกษานั้น ประกอบด้วย ผู้อำนวยการ รองผู้อำนวยการ คณะกรรมการบริหาร และ

ครูผู้สอนโรงเรียน ซึ่งเป็นกลุ่มบุคคลที่มีวัยใกล้เคียงกันมากจึงทำให้มองว่าการบริหารงานกิจการนักเรียน เป็นงานที่สำคัญและจำเป็นที่ต้องปฏิบัติไปพร้อมๆ กันทุกฝ่ายและดำเนินงานร่วมกับการบริหารโรงเรียน หรือการบริหารสถานศึกษาที่หมายถึง กระบวนการวางแผน การจัดการ และการควบคุมงานทุกอย่าง ภายในโรงเรียน เพื่อให้บรรลุตามเป้าหมาย ภารกิจ และวัตถุประสงค์ของหลักสูตร พัฒนาศักยภาพ นักเรียนให้มีคุณภาพทั้งความรู้ ความคิด ความสามารถ และความเป็นคนดี ออกสู่สังคมอย่างมีคุณภาพ ที่สำคัญโรงเรียนจะต้องมีการวางแผนงานกิจการนักเรียน มีการบริหารกิจการนักเรียน มีการส่งเสริม พัฒนาให้นักเรียนมีวินัย คุณธรรม จริยธรรม มีการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน การดำเนินการส่งเสริมประชาธิปไตยในโรงเรียน การประเมินผลการดำเนินงานกิจการนักเรียน สอดรับกับ งานวิจัยของ ธนาภา ชมภูธัญ (2559) การบริหารงานกิจการนักเรียนโรงเรียนบ้านแม่จะเราสองแควสังกัด สำนักงานการศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 2 ผลการวิจัยพบว่า การเปรียบเทียบความคิดเห็นของ ผู้ปกครองเพศชายและเพศหญิงเกี่ยวกับงานบริหารงานกิจการนักเรียน โรงเรียนบ้านแม่จะเราสองแคว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 2 ทั้งโดยภาพรวมและรายด้านทุกด้าน มีการปฏิบัติแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

7. ข้อเสนอแนะ

7.1 ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

7.1.1 ควรมีการประชุมบุคลากร นักเรียน ผู้ปกครอง คณะกรรมการสถานศึกษาเพื่อสร้างความเข้าใจร่วมกันประเด็นที่เกี่ยวกับการบริหารงานด้านกิจการนักเรียน ควรชี้แจงให้ทราบถึงนโยบาย ความเป็นเหตุและผลในทางปฏิบัติให้เกิดความเข้าใจตรงกัน

7.1.2 ควรเปิดโอกาสให้ผู้ใต้บังคับบัญชา และนักเรียนมีการแสดงความคิดเห็นในการพัฒนา งานด้านกิจการนักเรียนอย่างสม่ำเสมอ เพื่อนำผลความคิดเห็นในแต่ละด้านมาปรับปรุง พัฒนางานให้เกิด ประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผลสูงสุดในการบริหารงาน

7.2 ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

7.2.1 ควรศึกษารูปแบบการบริหารงานกิจการนักเรียนในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 28

7.2.2 ควรวิจัยเกี่ยวกับแนวทางการให้คำปรึกษาและพิจารณาให้ข้อเสนอแนะการดำเนินงาน สำหรับคณะกรรมการบริหารงานกิจการนักเรียน

7.2.3 ควรวิจัยและพัฒนารูปแบบเกี่ยวกับการระดมทุนทางสังคมในการบริหารงานกิจการ นักเรียนในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 28

8. บรรณานุกรม

- ธนาภา ชมภูธัญ. (2559). การบริหารงานกิจการนักเรียนโรงเรียนบ้านแม่จะเราสองแคว สังกัดสำนักงาน
การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 2. การประชุมวิชาการและเสนอผลงานวิจัยระดับชาติครั้งที่
3 ก้าวสู่ทศวรรษที่ 2 : บูรณาการงานวิจัย ใช้องค์ความรู้สู่ความยั่งยืน. 17 มิถุนายน 2559
ณ วิทยาลัยนครราชสีมา อำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 28. (2562). **คู่มือนักเรียน ครู และผู้ปกครองนักเรียน
ปีการศึกษา 2562**. ศรีสะเกษ : สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 28.
- _____. (2563). **รายงานการดำเนินงานประจำปี 2563**. ศรีสะเกษ : สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
มัธยมศึกษา เขต 28.
- สำนักงานปฏิรูปการศึกษา. (2545). แนวทางบริหารและการจัดการศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษาและ
สถานศึกษา. กรุงเทพฯ : สำนักงานปฏิรูปการศึกษา.
- สำนักนโยบายและวิชาการสถิติ สำนักงานสถิติแห่งชาติ. (2552). **เทคนิคการสุ่มตัวอย่างและการ
ประมาณค่า**. กลุ่มระเบียบวิธีสถิติ สำนักนโยบายและวิชาการสถิติ สำนักงานสถิติแห่งชาติ.
- Krejcie, R. V., & Morgan, D. W. (1970). **Determining sample size for research activities**.
Educational and Psychological Measurement. 30(3). 607– 610.